

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความสม่ำเสมอในการมารับยาของผู้ป่วยนอก โรคจิตเภท
โรงพยาบาลสวนปรุง

ชื่อผู้เขียน นางภาวดี การเร็ว

สาขารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรียา	ตันติพัฒนานันต์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สยาม	แก้ววิจิต	กรรมการ
รองศาสตราจารย์พรทิพย์	เชื่อม โนนชาญ	กรรมการ
อาจารย์กิตติวรรณ	เทียมแก้ว	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสม่ำเสมอในการมารับยาของผู้ป่วยนอก โรคจิตเภท โรงพยาบาลสวนปรุง โดยหาอัตราส่วนความสม่ำเสมอและปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการมารับยาของผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ผู้ป่วยนอกโรคจิตเภท ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และมีประวัติมารับยาเป็นเวลานาน 6 เดือน ก่อนเดือนมกราคม 2541 จำนวน 131 ราย ซึ่งคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซ็นต์

ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนของความสม่ำเสมอต่อความไม่สม่ำเสมอในการมารับยาของกลุ่มตัวอย่าง คือ 53 : 47 ปัจจัยปัจเจกบุคคลที่เสี่ยงต่อความไม่สม่ำเสมอในการมารับยาของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จะมีลักษณะอย่างน้อยหนึ่งลักษณะในลักษณะต่อไปนี้คือ เป็นเพศชาย อายุ 20-39 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาชีพค้าขาย หรือ ไม่มีอาชีพและไม่มีสิทธิ์รับยาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนและไม่มีสิทธิ์รับยาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และ มีการดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยปัจเจกบุคคลทั้งหมดที่กล่าวมานี้ มีเพียงรายได้เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการมารับยาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ยาที่ได้รับและอาการข้างเคียงของยาไม่มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการมารับยา ยาในกลุ่ม

ตัวอย่างได้รับมากที่สุดคือยาฮาโลเพอริดอล (Haloperidol) ร้อยละ 48.9 ส่วนอาการข้างเคียงที่พบในกลุ่มตัวอย่าง 80 ราย หรือ ร้อยละ 61.1 นั้น พบกระจายในทุกกลุ่มอาการคือ กลุ่มอาการแอนตี้โคลิเนอร์จิก (anticholinergic), กลุ่มอาการทาร์ดีฟ ดีสไคเนซี (tardive dyskinesia) และกลุ่มอาการพาร์กินสัน (parkinsonian syndrome) ร้อยละ 77.5, 75.0 และ 68.8 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.3 ยังคงรับประทานยาต่อไปหลังจากเกิดอาการข้างเคียงเหล่านั้น ระดับความรุนแรงของอาการทางจิต มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการมารับยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) นั่นคือถ้าระดับความรุนแรงมาก ความไม่สม่ำเสมอในการมารับยาจะสูงตามไปด้วย และปัจจัยสุดท้ายคือสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยาของผู้ป่วย ได้แก่ความรู้และเจตคติเรื่องโรคจิตเภท และการปฏิบัติตัวของญาติต่อกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ญาติส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.5 มีความรู้และเจตคติเรื่องโรคจิตเภทอยู่ในระดับปานกลาง และ ร้อยละ 48.9 มีการปฏิบัติตัวต่อกลุ่มตัวอย่างในระดับดี มีเพียงการปฏิบัติตัวของญาติที่มีความสัมพันธ์กับความสม่ำเสมอในการมารับยาของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ผลของการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ขนาดของปัญหาความไม่สม่ำเสมอในการมารับยาของกลุ่มตัวอย่างมีสูงถึงประมาณร้อยละ 50 ปัจจัยที่มีผลและมีความสัมพันธ์ต่อความไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ รายได้ ระดับความรุนแรงของอาการทางจิต และการปฏิบัติตัวของญาติต่อกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการให้บริการและรักษาผู้ป่วยเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยมารับยาอย่างสม่ำเสมอมากขึ้น

Independent Study Title Regularity of Out-Patients with Schizophrenia
Receiving Medication at Suanprung Hospital

Author Mrs. Pavadee Kamrail

Master of Public Health

Examining Committee

Asst. Prof. Pariya	Tantipathananandh	Chairman
Asst. Prof. Sayam	Kaewvichit	Member
Assoc. Prof. Porntip	Chuamanochan	Member
Lecturer Kittiwon	Tiamkaew	Member

Abstract

The objective of this study was to investigate the regularity of out-patients with Schizophrenia receiving medication at Suanprung Hospital. Regularity to irregularity ratio and the related factors were studied. Simple random sampling was used to select 131 samples who were out-patients with Schizophrenia living in Muang District, Chiang Mai Province. The data was collected by using interview questionnaire and the results were analyzed by descriptive and inferential statistics with a 95 percent confidence level.

The results revealed that the regularity to the irregularity ratio of receiving medication was 53 : 47. Individual factors of the sample group that affect the regularity might present at least one of the followings: male, 20-39 years, single, secondary school education, a merchant or no job without no-payment card, less than 5,000 baht per month income without no-payment card and alcohol drinking. Only the income factor significantly related to the regularity of receiving medication ($P < 0.05$). The drugs and side effects beared no relationship with the regularity. Most of the sample group, 48.9 percent, received the Haloperidol drug. Those three symptoms; anticholinergic, tardive dyskinesia and parkinsonian syndrome, were found in 80

patients or 61.1 percent of the sample group and occurred at the rate of 77.5, 75.0 and 68.8 percent respectively. Most of them decided to continue taking medicine even after the side effect had occurred. The psychotic severity level had statistical significant relationship with the regularity ($P < 0.05$); the more the psychotic severity level, the more the irregularity. The last factors were the psycho-social environment concerning the knowledge and attitude towards the Schizophrenia disease, and taking practical care of the patient's cousin. Most of the cousins, 48.5 percent, had a fair level of the knowledge and attitude towards the Schizophrenia disease, while 48.9 percent had a good level of the taking practical care. Only the practical care level significantly related to regularity ($P < 0.05$).

In conclusion, about 50 percent of out-patients with Schizophrenia came regularly to receive medication at Suanprung Hospital. The factors which had a statistical significant relationship with the regularity were income, psychotic severity level and practical care of the patient's cousin which could be beneficial in servicing and treating of the Schizophrenic patients in order to provide the highest benefit of regularity in receiving medication to the Schizophrenic patient.